

Zázrak pod strechou

Šťastím v nešťastí sú ľudia, ktorí sa vedia podeliť. Aj Oravci sa v núdzi osvedčili. Zuzana vie, že keby sa to isté stalo dolu, dom by v živote nedokončila.

Keď je mesto celý deň ponorené v hmle, v dedinke za Príslopom svieti slnko. A nie je samo. Zuzana žiari príkladom, ako sa nezrútiť, hoci dôvod by sa našiel. A nie jeden.

Ani tomu nemôžem uveriť

Zuzana má 31 rokov. Pred tromi rokmi o takomto čase prišla o manžela. „Žijete si, robíte a naraz bum, všetky sny a plány sa rozplynú behom minúty.“

Matka štyroch detí, najmladší syn mal rok aj mesiac, sa zrútiť nemohla. Musela sa postarať o deti a rozostavaný dom, na ktorý si s manželom zobrali hypotéku. „Stihli sme dať ho pod strechu, ostatné pomaly dorábam sama. Ani tomu nemôžem uveriť, čo sa podarilo za tri roky. Priečky, voda, elektrina, kúrenie, omietky v celom dome a potery na poschodí.“

Na novostavbe pracovali chlapi z rodiny a mužovi kamaráti. Jeho pomoc na svojich domoch vrátili mnohonásobne. Na potery si objednala robotníkov z Poľska. „Na internete som si naštuovala, čo všetko majú mať so sebou. Keď prišli, tak som ich najprv skontrolovala. Bola som spokojná, ešte aj cement, ktorý im ostal, mi odpočítali z ceny.“

Nedalo mi to, len sa pozerat'

Hotovému nábytku do detských izieb a spálne stačí nájsť miesto. Rovnako spotrebičom do veľkej kuchyne. Na budúci rok chce Zuzana dokončiť spodok. „Treba urobiť izoláciu, potery a položiť plávajúcu podlahu alebo dlažbu, ešte som sa nerozhodla. Ďalšie Vianoce ešte asi nie, ale v lete po nich by sme sa už mohli presťahovať.“

Zuzana skončila obchod a podnikanie, pracovala ako čašníčka. „Keď je človek slobodný, má hocijaké záľuby.“ Bavila ju cyklistika, posilňovanie, hasičstvo. Pri deťoch sa toho veľa nedá. „Po večeroch študujem na internete všetko, čo sa týka stavby. Keď chlapi robili, nedalo mi to, len sa na nich pozerat'. Naučila som sa potiahnuť stenu lepidlom, omietkou aj zapucovať. Smiali sa, že založíme novú firmu.“ Keby mohla, najradšej by sa odreagovala tancom. „Rada som chodievala na zábavy. Teraz si občas pustím na počítači Michala Davida a tancujeme spolu s deťmi.“

Dievčatá budú pliet'

Vďaka ľuďom, ktorí sa vedia podeliť, sa mame na predĺženej materskej ľahšie dýcha. Námestovský anjel, pomáhajúci rodinám v núdzi, každý mesiac posiela Zuzane sto eur. Na finančnú a materiálnu pomoc, ktorej sa jej dostáva požehnane, nečaká so založenými rukami. Privyrába si robením korbáčov, naučila ju to svokra. Najviac práce má práve pred Vianocami. Niektorí zákazníci si objednávajú aj tridsať kilogramov. „November bol náročný, teraz už mám voľnejšie.“

Zeleninu a zemiaky si dopestujú. „Sused nám na jar zasadí a na jeseň si ich ručne vykopávame. Keď sa človek stará, tak aj má.“ Od pestovania zeleniny neplánuje upustiť ani vo vlastnom. „Vždy sa to opláti. Dievčatá budú pliet'.“

Dcérka Renátka prezrádza, že babka im dakedy posielala vajcia. „Vždy ma poteší, keď si na nás niekto spomenie. Napríklad suseda, ktorá robí v Rakúsku, nám už druhý rok po sebe priniesla veľkú škatuľu kapusty v polkilových vreckách a uhorky.“

Svätý pokoj

Na Vianoce by sa netešila, ale musí, kvôli deťom. Tretiačka Zuzka, prváčka Žanetka, predškoláčka Renátka a štvorročný Jožko už napísali Ježiškovi, pre istotu aj na internete. Jožko chce traktor s bagrom, Renátka malé a veľké dosky na zošity a koníka Pinkie Pay, Žanetka morskú pannu a Zuzka hodinky. Aj písala Ježiškovi aj maminka? Renátka hovorí, že dom. „Nie,“ kričí malý Jožko. „Napísala svätý pokoj.“ Renátka tvrdí, že svätý pokoj napísala babka. Jožko ustúpi. „Tak napísala chlapčenské hračky.“ Koláče na sviatočnom stole nesmú chýbať, dobošový len tak padne. „Pečiem aj babke, svokrinej mame. A jednému kamarátovi. Nezobral mi nič za pomoc na stavbe, tak som sľúbila, že mu aspoň upečiem.“

Boh je iba jeden

Rodáčka zo Starej Turej žije na Orave desať rokov, zvykla si. „Dolu sa tak jeden do druhého nestará ako tu. Ako si urobíš, tak máš. Na Orave sú ľudia súdržnejší a viac si pomáhajú. Keď príde na návštevu mama, vždy mi povie, že dolu by som dom v živote nedorobila.“

Hoci je evanjeličkou, chodí do katolíckeho kostola. „Nejde na mňa spadnúť, veď Boh je iba jeden.“

Na Myjavu by sa už nevrátila. „Keby nie dom, tak možno áno. No spolu s mužom sme ho začali robiť a neviem, či by som sa dokázala zmieriť s tým, keby v ňom žil niekto iný.“

Po skončení materskej dovolenky zoberie každú prácu. „Nebudem si vyberať, len aby sa dačo ponúкло.“

S deťmi jej pomôže svokra, takisto vdova, u ktorej aj s deťmi bývajú. „Veľmi mi pomáha. A vždy mi dohovára, že keď sa mi v meste niečo páči, mám si to kúpiť. No treba mi inde peniaze.“ Naposledy si odoprela čižmy. Videla ich v meste, boli zlacnené z 15 na 12 eur.

Mám prečo žiť

„Nerobilo mi dobre, keď ma niekto ľutoval. Čakala som na zastávke na autobus do mesta a ľudia mi hovorili, chúd'a, takto sa ti stalo, štyri deti na krku a dom. Vždy som odpovedala, že dom dorobím. Nie som žiadny slaboch.“

Nemá rada, keď sa niekto sťažuje. „Aj keď mám v peňaženke päť eur, nikdy nepoviem, že nemám peňazí. Najviac sa sťažujú tí, ktorí najviac majú.“

Zuzana je introvertka, nezvykne sa nikomu zdôverovať. Najvyššiemu ale niekoľko otázok položila. „Prečo to takto dopustil a nechal mi všetko na pleciach? Odpoveď neprišla, ale postupne sa na to pozerám ináč. Keď už sa to stalo, asi sa to malo stať. A ja to nezmením. A mám prečo žiť. Deti sú mojím šťastím. A ešte keď vidím, že sa dobre učia, ženie ma to vpred.“

LUCIA ŠPITALOVÁ